

Barnvaccinationssjukdomar

Kim O'Carroll
Smittskyddssjuksköterska

Barnvaccinationssjukdomar

- Kikhosta
- Mässling
- Påssjuka
- Röda hund
- Difteri
- Stelkramp
- Polio
- Rotavirus

Smittskydd Stockholm

Smittskydd Stockholm är en myndighet som arbetar för att förebygga och minska spridningen av smittsamma sjukdomar till och mellan människor.

- ▶ Kontakt
- ▶ Smittskyddsblad
- ▶ Vaccination
- ▶ Statistik
- ▶ Handlingsprogram
- ▶ Publikationer/trycksaker

[Andra ämnesområden ▶](#)

Sjukdomar A-Ö

- omhändertagande
- anmälningsrutiner
- smittspårning

Positivt provsvar? Gör så här!

Välj sjukdom ▼

I fokus just nu

- ▶ Kikhosta
- ▶ Kikhosta - aktuell statistik

Nyheter - Smittskydd

Nu inleds årets vaccinationskampanj mot influensa och covid-

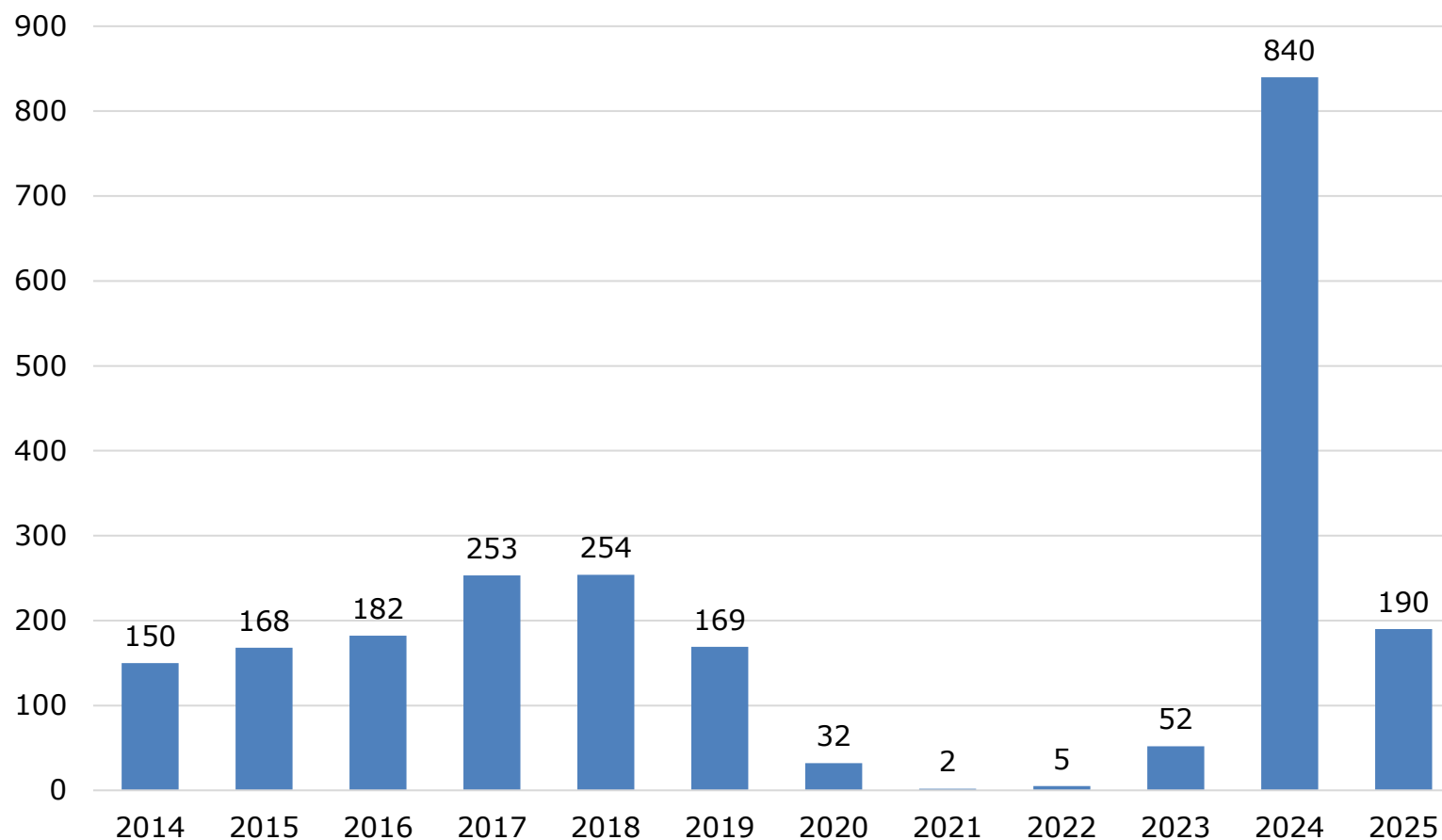
- ▶ Kommunikation om vaccination mot influensa och covid-19
1 oktober 2024
- ▶ Rapporter över vaccinationstäckning
23 september 2024

Kikhosta/Pertussis

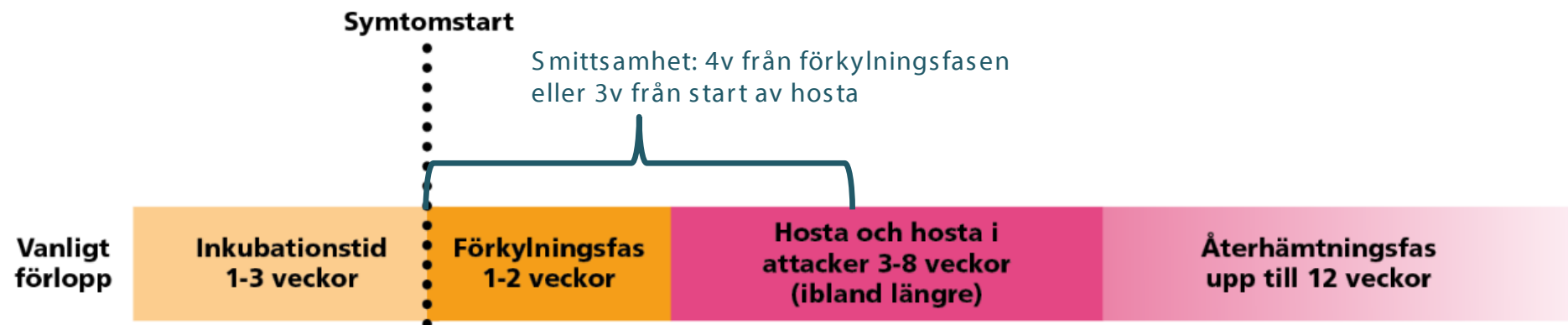
Anmälnings- och
smittspårningspliktig

Anmälda fall av kikhosta i Stockholms län 2014 t.o.m. 4/11-2025

Antal fall av kikhosta per år

Sjukdomsfaser

Smittväg och smittsamhet

- Droppsmitta och kontaktsmitta
- Hög smittsamhet framförallt initialt
- Smittsamheten avtar efter 4 veckors sjukdom, 3 veckor från hosta
- Personer med visst skydd (vaccination eller genomgången sjukdom) får ofta en lindrig sjukdomsbild → kan ändå vara smittsamma

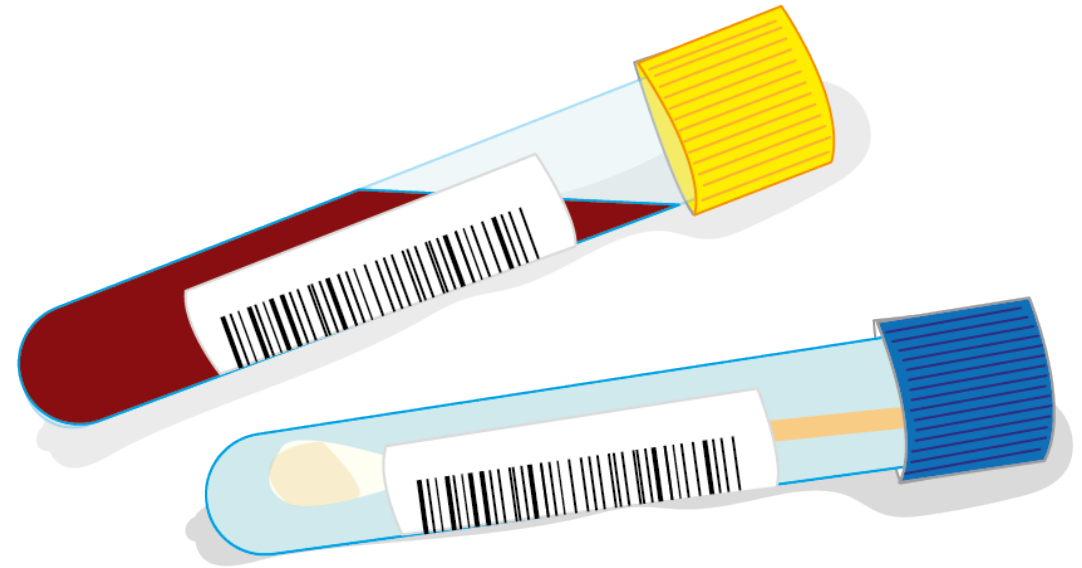
Symtom hos spädbarn

- Hosta
- Hosta med
 - kikning
 - cyanos
 - kräkning
 - apné
- Apné som enda symtom

Diagnostik

- PCR på NPH-sekret
- Serologi kan övervägas i ett senare skede

Smittspårning

- Kontakt med spädbarn och-/eller gravida i tredje trimestern?
- Andra i omgivningen med liknande symtom?
- Vaccinationsstatus?

Smittskyddsåtgärder

- Handla snabbt när det gäller spädbarn eller risk för spridning till spädbarn
- Profylax (antibiotika) till gravida i sista trimester och spädbarn under 6 månader som utsatts för smitta
- Familj med spädbarn under 6 månader kan behandlas för att minska smittrisken

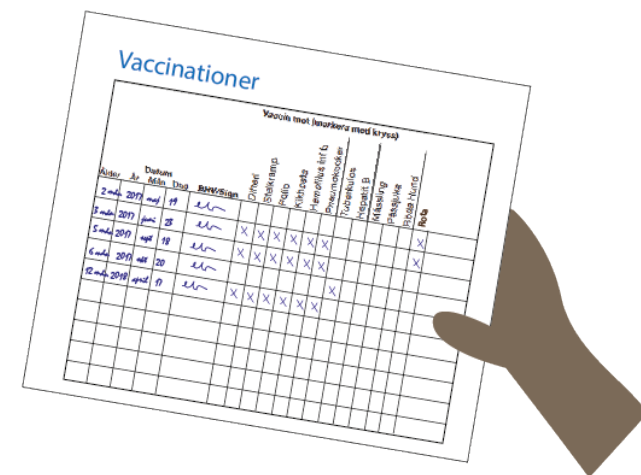
Förskola och skola

- Återgång till förskola/skola när allmäntillståndet tillåter
- Om flera kända fall kan Smittskydd Stockholm kontaktas för vägledning

Vaccination mot kikhosta

- 3, 5, 12 månaders ålder
- Påfyllnadsdos i 5-6 års ålder och årskurs 8-9
- Bra skydd efter de två första doserna
- Endast kombinationsvacciner
- Skyddseffekten avtar efter cirka 5 år

Vaccination mot kikhosta

- Gravida erbjuds från v. 16
- Antikroppar förs över via placenta och skyddar den nyfödda från födseln
- Kostnadsfritt

www.smittskyddstockholm.se

Sjukdomar

Kikhosta

Kikhosta – handläggning vid bekräftad sjukdom

Take home message kikhosta

- Tänk ALLTID kikhosta vid långdragen hosta
- Om spädbarn/gravid riskeras att smittas → PROVTA
- Snabbt insatt behandling kan lindra symtom och minska smittsamhet
- Vuxna och tidigare vaccinerade barn kan vara lindrigt sjuka, men ändå smittsamma

Mässling/Morbilli

Anmälnings- och
smittspårningspliktig

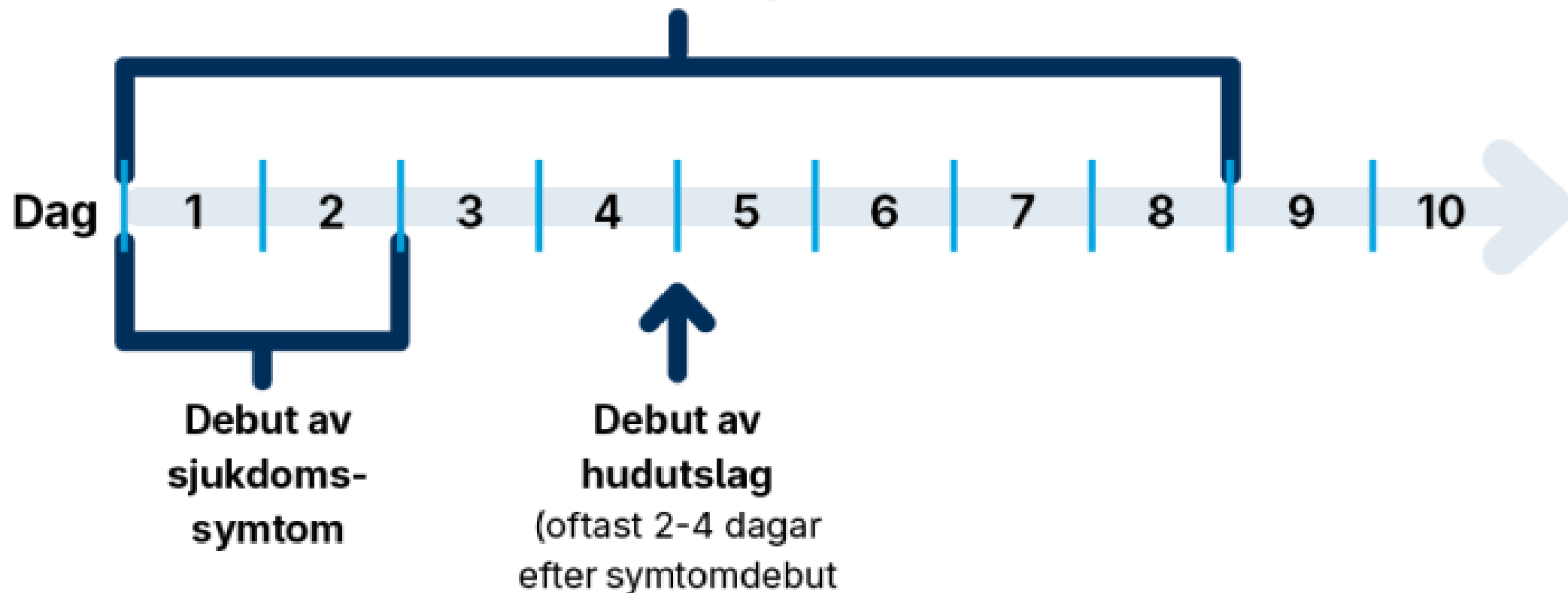

Smittväg och smittsamhet

- Luftburen- och kontaktsmitta
- Mycket smittsamt! Smittan finns i luften upp till två timmar efter att personen lämnat rummet
- Inkubationstid = 10-12 dagar (7-21)

Smittsam period

från **4 dygn före** debut av hudutslag
till och med **4 dygn efter**

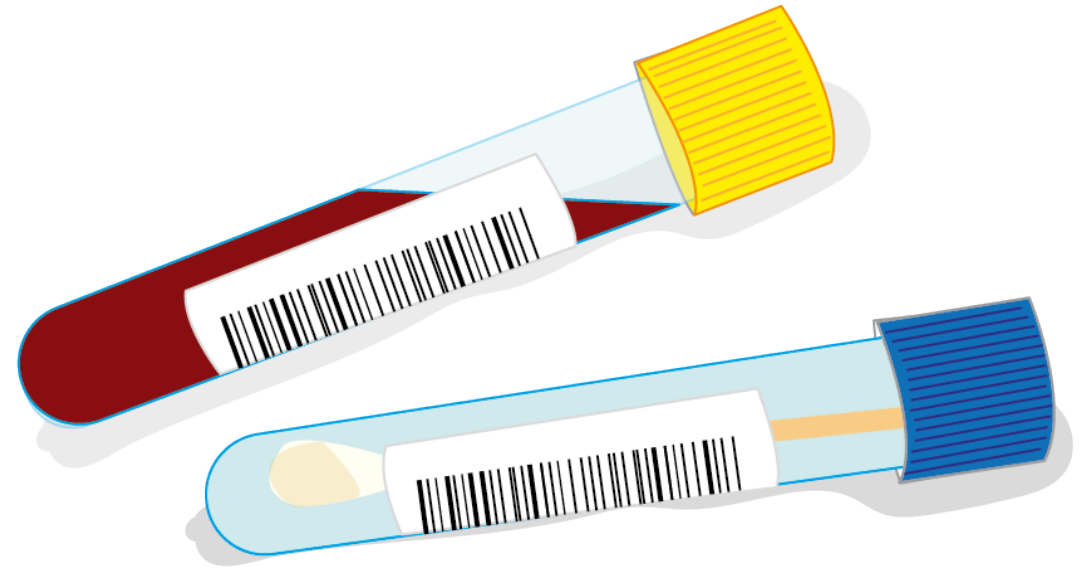

Symtom

- Feber, torrhosta, snuva, halsont, ibland irritation i ögonen
- Utslag efter 2-4 dagar, börjar i ansiktet/bakom öronen sprider sig ner på bål och extremiteter
- Kopliks fläckar – vita små fläckar på munslemhinnorna

Viktigt med mikrobiologisk diagnostik

- Prov från NPH och urin
- Serologi (IgM/IgG)

Ring alltid viruslabb!

Smittspårning

- Identifiera personer index kan ha exponerat för smitta
- Kontakta snarast exponerade kontakter och erbjud icke-immuna personer postexpositionspylax

Innebär?

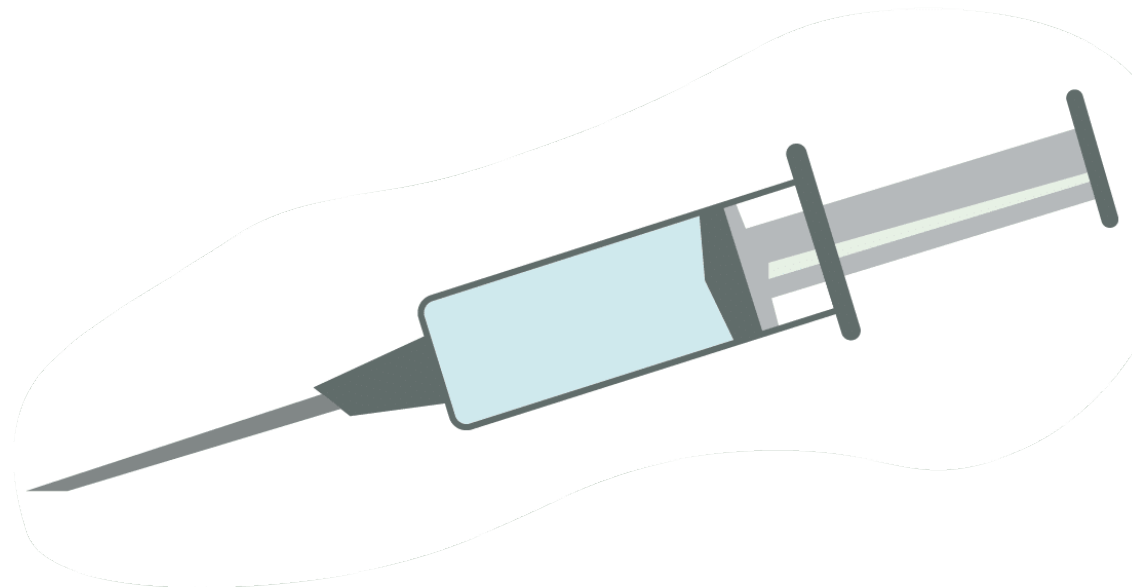
Lista på patienter och personal som vistats samtidigt som- eller inom två timmar efter index

Postexpositionprofylax

Vaccination

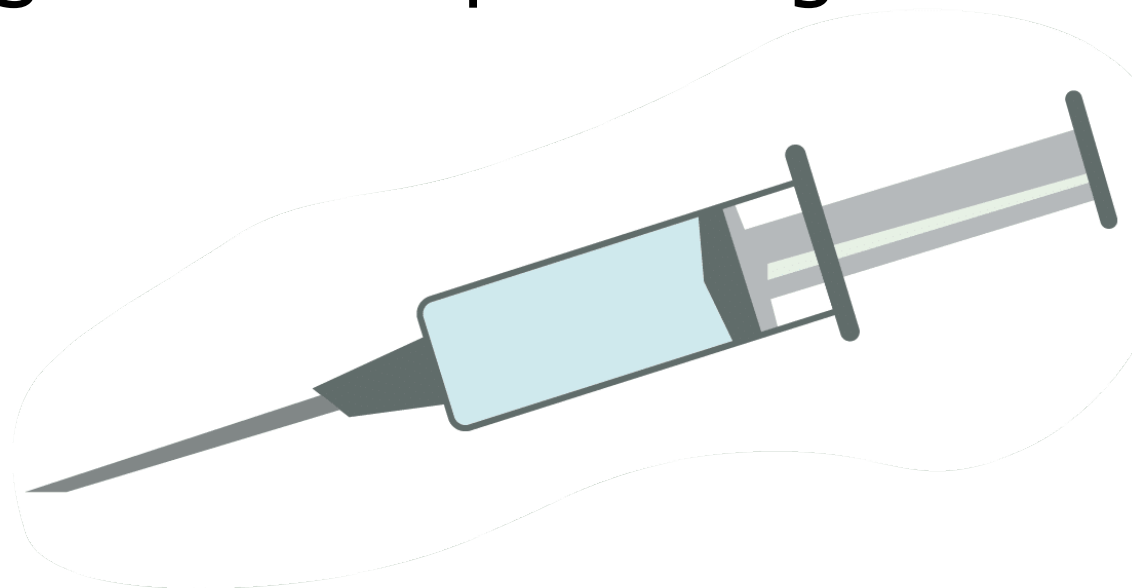
- inom 72 timmar efter exposition
- ej till gravida eller immunosupprimerade

Postexpositionspfylax

Gammaglobulin

- senare än 72 timmar,
men senast inom sex dygn efter exponering

Alla exponerade får ett brev

Vad göra vid misstänkt fall

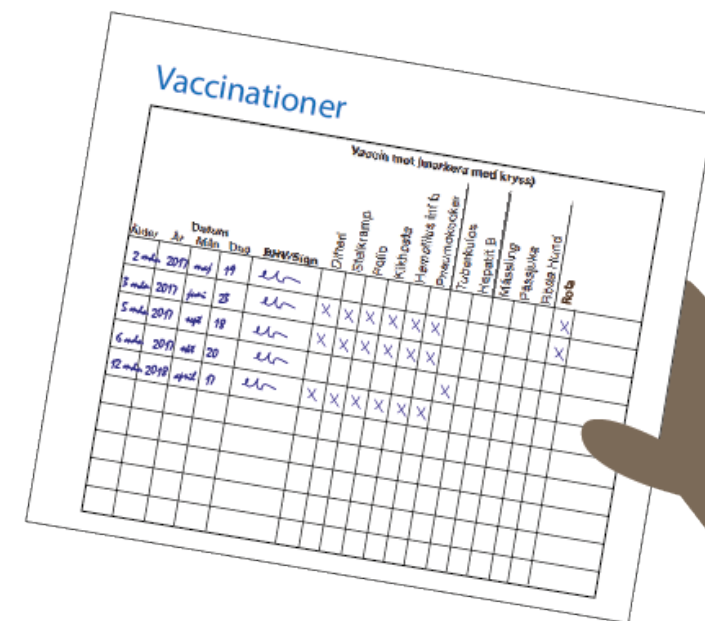
- Håll besöksrummet stängt i två timmar efter att personen lämnat rummet
- Mottagningen bör inte stänga efter misstänkt fall
- Kontakta Smittskydd Stockholm för rådgivning

Säker transport till sjukhus

- Privat bil
- Särskild sjuktransport:
<https://vardgivarguiden.se/sjuktransport>
- Ambulans

Vaccination mot mässling

- 18 månader och årskurs 1-2
- Ges vaccinet före 12 månaders ålder räknas det som en extra dos

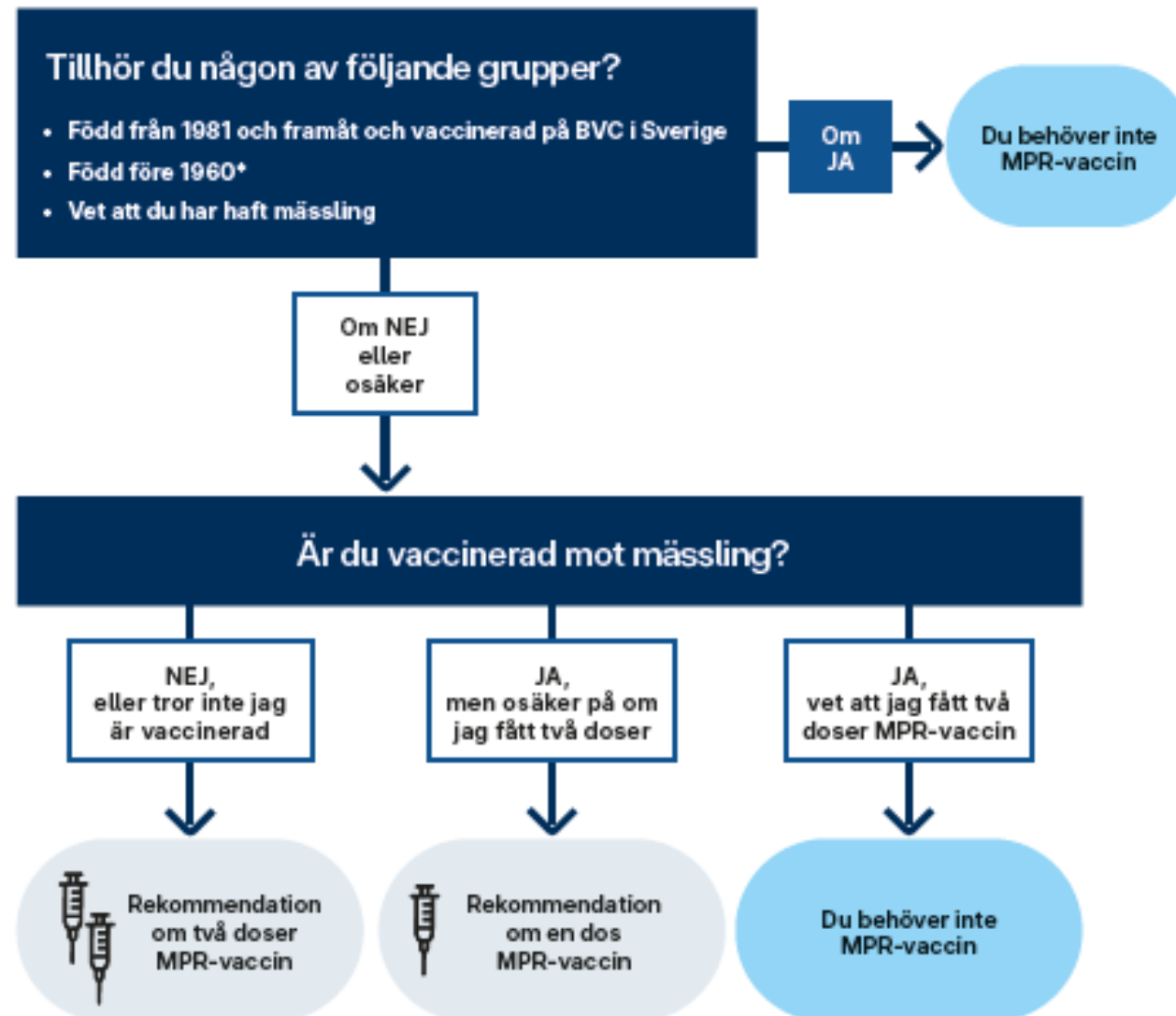
Mässlingsskydd

[Mässlingsskydd för medarbetare inom vård och omsorg.pdf](#) | [Vårdgivarguiden \(vardgivarguiden.se\)](#)

Arbetsgivaren ska stå för kostnaden

Vaccination mot mässling för medarbetare

Så här kan du tänka kring ditt mässlingsskydd

Viktigaste ändringar

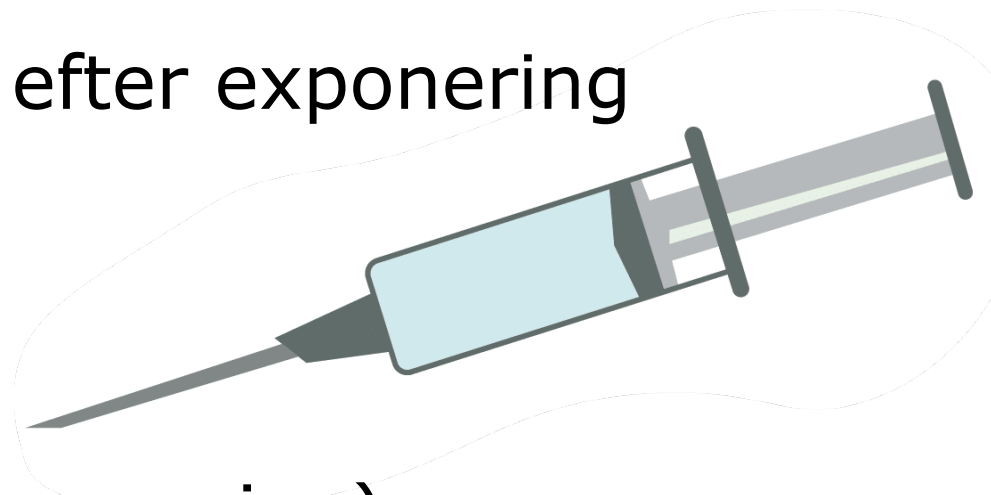
- **Begränsning av användning av immunglobulin**

Tidigare

- Alla icke-immuna upp till 6 dygn efter exponering

Nu

- Riskgrupper
- Hushållskontakter
- Vissa nära kontakter (pga hög exponering)

Viktigaste ändringar forts.

Förtydligande av handläggning av hälso-sjukvårdspersonal med osäker immunitet

Medarbetares immunitetsstatus bör efterfrågas redan vid nyanställning och samtliga som är osäkra bör erbjudas vaccination via sin företagshälsovård

Handläggning av personal med osäker immunitet vid en smittspårning

Provtagning serologi sker samtidigt som PEP ges, i syfte att identifiera de som saknar immunitet

- De som serologiskt saknar immunitet rekommenderas att informera sin arbetsgivare
- Den i sin tur beslutar om avstängning bör ske enligt kollektivavtalet Allmänna bestämmelser (AB24) (dvs med bibehållen lön) under inkubationstiden som är upp till 21 dagar efter exponering
- **Blir stora konsekvenser om exponerad personal får symptom på arbetet**

www.smittskyddstockholm.se

Sjukdomar

Mässling

Handläggning vid misstanke om och vid bekräftad
mässling

Take home message mässling

- Tänk på mässling vid misstänkt symtom och utlandsresa
- Snabb handläggning runt ett fall
- Kontakta infektionsklinik/barnklinik och Smittskydd Stockholm
- Se över ditt skydd mot mässling

Påssjuka/Parotit

Anmälnings- och
smittspårningspliktig

Smittväg och smittsamhet

- Finns i saliven
- Droppsmitta eller direktkontakt
- Smittsamhetsperiod = två dagar före symptomdebut fram till fem dagar efter

Symtom

- Inkubationstid 16-18 dygn (14-25)
- Feber
- Ömhet/svullnad över öronspottkörteln
- Svårt att tugga

Diagnostik

- PCR från saliv och urin
- Serologi (IgG, IgM)

Smittspårning

- Andra i omgivningen med liknande symtom?
- Aktuella resor?
- Tidigare vaccination?

Smittskyddsåtgärder

- Provtagning av nära kontakter med liknande symtom
- Ovaccinerade närkontakter kring ett sjukdomsfall rekommenderas vaccination

Vaccination mot påssjuka

18 månaders ålder och i
årskurs 1-2

Vaccinationer

Vaccin mot fararber med kryss

Küder	Datum	Adn	Dag	BHV-Sign	Difteri	Stekramp	Poli	Kittedyr	Hemofilus inf b	Pharyngokokker	Tuberkulose	Mispatit B	Mässling	Påspilg	Rode hund	Rob
2 mdr	2017	may	19	elm												
3 mdr	2017	juni	25	elm	x	x	x	x	x	x						
5 mdr	2017	augt	18	elm	x	x	x	x	x	x						x
6 mdr	2017	okt	20	elm												x
12 mdr	2018	april	11	elm	x	x	x	x	x	x						

www.smittskyddstockholm.se

Sjukdomar

Påssjuka

Handläggning vid påssjuka

Take home message påssjuka

Vid misstanke - PROVTA

TACK FÖR ER UPPMÄRKSAMHET!

